

HISTORIA: PRAGA POŁUDNIE – DZIELNICA W KTÓREJ MIESZKAMY

Zadanie

Na podstawie źródeł w Internecie (np. citymedia.waw.pl, pragapołudnie.waw.pl, twojapraga.pl) zbierz informacje o dzielnicy, w której mieszkamy. Zdobytą wiedzę zaprezentuj np. w prezentacji PowerPoint lub w Wordzie ze zdjęciami opisywanych miejsc (informacje, mapy, pomniki, które upamiętniają przeszłość Pragi Południe). Należy zwrócić uwagę na:

- pochodzenie słowa Kępa (Saska),
- gdzie był brzeg Wisły i gdzie była skarpa Wiślana,
- pierwsi mieszkańcy prawej strony Wisły,
- ważne bitwy i pomniki, które nam to przypominają,
- wolne elekcje (co to takiego i gdzie konkretnie miały miejsce i kiedy),
- początki Saskiej Kępy włączonej do Warszawy (kiedy to było) - z czym związane było nazewnictwo ulic,
- początki Gocławia - z czym związane było nazewnictwo ulic,
- ciekawostki (np. najdłuższy budynek itp.).

Pracę przyslij na adres email: 185kkunert@gmail.com

Czas na wykonanie zadania: 6h lekcyjnych, czyli 3 tygodnie.

PRAGA-POŁUDNIE

DZIELNICA, W KTÓREJ MIESZKAMY

Praga-Południe jest jedną z 18 dzielnic miasta stołecznego Warszawa i jedną z 7 położonych na prawym brzegu Wisły. Sąsiaduje bezpośrednio z czterema dzielnicami: Pragę Północ, Targówkiem, Rembertowem i Wawrem. Jej granice wyznaczają w dużej części cieki wodne - od Mokotowa i Śródmieścia Pragę-Południe odgradza najdłuższa rzeka w Polsce Wisła, a od Wawra - Kanał Nowa Ulga. Granicę Pragi-Południe z Pragę-Północ i Targówkiem tworzy linia kolejowa ze stacjami Wschodnia i Stadion.

W zależności od potrzeb (rejonizacja szkolna, administracyjna, wyborcza, zwyczajowa, historyczna) Praga-Południe dzielona jest na mniejsze obszary, ale najpopularniejszym jest

podział wprowadzony uchwałą Rady Gminy-Warszawa Centrum w 1996 r. według którego, nasza dzielnica (zgodnie z Miejskim Systemem Informacji) dzieli się na obszary:

- Kamionek
- Saska Kępa
- Gocław
- Gocławek
- Grochów
- Olszynka Grochowska.

Pomimo, że obszar dzielnicy Praga-Południe nie jest zbyt wielki **22,38 km²** (4,3% pow. całej Warszawy - 517,24 km²) to zamieszkuje ją ponad **180 tys. mieszkańców** (ok. 10% całej liczby mieszkańców Warszawy liczącej ponad 1,8 mln osób). Spora gęstość zaludnienia – **ponad 8 tys. osób/km²** (średnia w Warszawie to ok. 3,4 os./km²), potwierdza duży stopień urbanizacji dzielnicy, która

poprzez pozostałe obszary (rezerwat przyrody, parki, lasy, starorzecze Wisły, obszar NATURA 2000, jeziora, ciek wodne itp.) uznawana jest za zieloną dzielnicę. Obecna zabudowa jest bardzo zróżnicowana architektonicznie i funkcjonalnie. Na terenach najwcześniej przyłączonych do

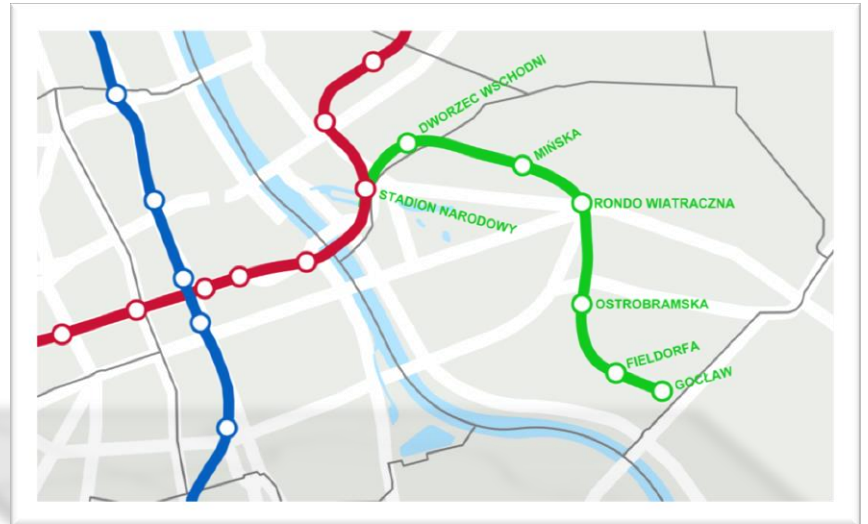
Warszawy: Skaryszewa i Kamionka już w II. połowie XIX w. zaczął rozwijać się przemysł, który objął także część Grochowa. Praga-Południe jest bardzo dobrze skomunikowana wewnętrznie oraz z pozostałymi częściami stolicy poprzez mosty na Wiśle: Siekierski, Łazienkowski, Poniatowski, Średnicowy i Świętokrzyski, które są świadectwem zarówno inżynierii budowlanej ale i świadkami przeróżnych ważnych wydarzeń. Za główną ulicę dzielnicy uznaje się ulicę Grochowską a do najważniejszych arterii drogowych zaliczają się ul. Ostrobramska,

al. Waszyngtona, ul. Fieldorfa, al. Stanów Zjednoczonych i Wał Miedzeszyński. Na terenie dzielnicy znajdują się dwa przystanki kolejowe (PKP Stadion i PKP Olszynka Grochowska) oraz Dworzec Warszawa Wschodnia. Trasy kolejowe wiodą głównie do centrum miasta i w kierunku wschodnim (Otwock, Piława). Kursuje również linia SKM przebiegając skrajem dzielnicy na trasie Sulejówek - Pruszków. Dużym ułatwieniem komunikacyjnym są linie tramwajowe i autobusowe, a także nieodległa **linia metra**, która w przyszłości ma być

również rozbudowana od stacji Stadion Narodowy o odnogę złożoną z 6 stacji na terenie dzielnicy Praga-Południe ze stacją końcową na Gocławiu.

POCHODZENIE NAZWY DZIELNICY

Nie jest znana dokładna etymologia nazwy dzielnicy i do dzisiaj toczony są na ten temat spory, jednak uznaje się za bardzo prawdopodobne, że nazwa Praga pochodzi od członu, który występuje także w wyrażeniu prażyć. Nazwa odnosiła się pierwotnie do miejsca wypalonego, wyprażonego i oznaczała osadę założoną na wypalonym (wyprażonym) lesie. Dzisiejsza nazwa dzielnicy pisana jest z tzw. dywizem czyli łącznikiem (Praga-Południe), natomiast po raz pierwszy formalnie nazwę **Praga Południe**, użyto jako nazwy okręgu starostwa praskiego przed II wojną światową. Większość obecnej Pragi-Południe nosiła wtedy nazwę Grochów.

Część mieszkańców, w tym niektórzy warszawiacy, uważają, że należałoby zmienić nazwę dzielnicy na Grochów, uzasadniając to następującymi argumentami:

- historia Pragi-Południe jest w zasadzie historią Grochowa, przyłączonego do Warszawy w 1916 roku, a Praga-Północ to historyczna Praga, której prawa miejskie nadał Władysław IV Waza;
- początki osady Praga są prawdopodobnie wcześniejsze od Grochowa (sięgają XI wieku), jednak Grochów (wtedy *Grochowo*) otrzymał prawa miejskie (prawo chełmińskie) wcześniej od Pragi, bo już w 1422 roku;
- nadana w okresie PRL nazwa dzielnicy *Praga-Południe* (a także nazwa okręgu starostwa Warszawa Praga z 1928) jest sztuczna.

Historyczną granicę między *Pragą* a *Grochowem* wyznaczają Rogatki Grochowskie (budynki miejskie ustawione u wylotu z miasta głównych szlaków komunikacyjnych a nazwane tak od Grochowa).

HISTORIA DZIELNICY PRAGA-POŁUDNIE

Początki Warszawy sięgają czasów Mieszka I, ale jej dynamiczny rozwój na lewym brzegu Wisły stwarzał mieszkańcom Pragi znakomite warunki do rozwijania rolnictwa, ogrodnictwa, piwowarstwa, ciesielstwa, murarstwa i wszystkich tych dziedzin, które są niezbędne dla życia miasta. Tereny prawobrzeżne zyskiwały na przestrzeni lat na swej atrakcyjności oraz wartości

i dość szybko znaleźli się chętni, którzy rozpoczęli zabudowę prawobrzeżnych terenów Wisły. Różne źródła historyczne wspominają o praskich młynarzach, karczmarzach, rybakach, bartnikach i przewoźnikach. Brak jest natomiast wzmianek o przedstawicielach rzemiosła, co sugeruje, że było ich niewiele, a potrzeby w tym zakresie zaspokajała pobliska Warszawa. Stan taki negatywnie uwarunkowywał zasady współpracy, która polegała głównie na skutecznym drenażu prawobrzeżnego rynku lokalnego przez Warszawę i zdecydowanym blokowaniu możliwości powstania i rozwoju miejsc handlowych w tak bliskim jej sąsiedztwie. Można zatem przyjąć, że praska strona

Wisły i wytworzony tam pierwotny rynek handlowy tworzyły zaplecze surowcowe dla szybko rozwijającej się Warszawy, w zamian za wytwarzane przez warszawskich rzemieślników wyroby.

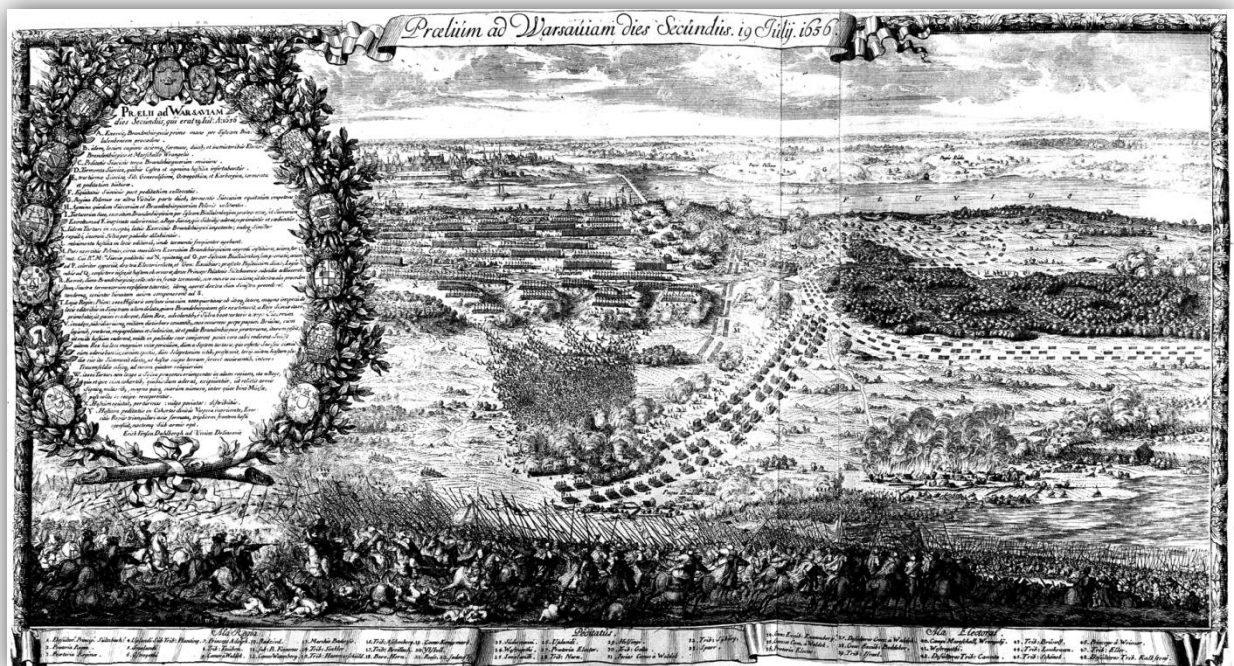

Lewobrzeżna Warszawa położona na wysokim brzegu Wisły nie posiadała dobrych warunków do handlu tym dogodnym szlakiem wodnym. Źródła pisane wspominają wyłącznie działającą już od 2 połowy XI wieku przeprawę przez Wisłę, pomiędzy nadbrzeżnymi osadami – Kamionem (na prawym brzegu) i Solcem (na lewym). Prawy brzeg oferował dogodniejsze warunki pod tym względem. Niski, płaski, obfitujący w łągi, błota pełne ptactwa oraz pastwiska zachęcał do zakładania osad. Otaczające obszar dzisiejszej Pragi gęste lasy, stanowiły naturalne warunki obronne. W puszczech zamieszkiwali nieliczni osadnicy, żyjący m.in. z wymiany handlowej, która odbywała się na brzegu Wisły, gdyż tu najłatwiej było znaleźć chętnych na produkty przemysłu pierwotnego i nabyć w zamian potrzebne narzędzia czy inne produkty. Osadnicy, mając po drugiej stronie rozwijającą się Warszawę, chętnie zasiedlali płaski prawy brzeg Wisły. Stał się on terenem wcześniejszej i bardziej intensywniej działalności ludzkiej niż część lewobrzeżna. Źródła na temat wczesnośredniowiecznego okresu prawobrzeżnej części Warszawy dotyczą wyłącznie posiadłości kościelnych. Dla obszaru obecnej Pragi-Południe są to głównie dokumenty dotyczące

posiadłości biskupstwa płockiego i opactwa czerwńskiego. Instytucje kościelne były bowiem zobowiązane do posiadania, na piśmie, dowodów własności. Wystawianie i posiadanie dowodów

własności świeckiej nie było wtedy zbyt rozpowszechnione. Dzielnica Praga-Południe m. st. Warszawy jest obszarem, gdzie już w okresie XI - XIV wieku zaczęły powstawać pierwsze osady i wsie, wśród których wymienić można m.in. Kamion - dzisiejszy Kamionek, Grochów, Gołław i Kawęczyn. Miejscowości te różniły się wielkością zabudowy, liczbą ludności i funkcjami gospodarczymi. Wspólną historię narzuciły im natomiast takie dziejowe wydarzenia jak np.

trzydniowe walki ze Szwedami w lipcu 1656 r. na terenach dzisiejszej prawobrzeżnej Warszawy, bitwa z wojskami carskimi o Olszynkę Grochowską w dniu 25 lutego 1831 r. czy też elekcje królów polskich na polach Kamionu i Grochowa Henryka Walezego (zdjęcie portretu po prawej) i Augusta III Sasa. **Wolną elekcją** był wybór monarchy nieprzestrzegający zasad sukcesji dynastycznej. W Rzeczypospolitej Obojga Narodów przybyła na pole elekcyjne w trybie pospolitego ruszenia, szlachta głosowała województwami w obecności posłów, którzy zanosili jej głosy do Senatu.

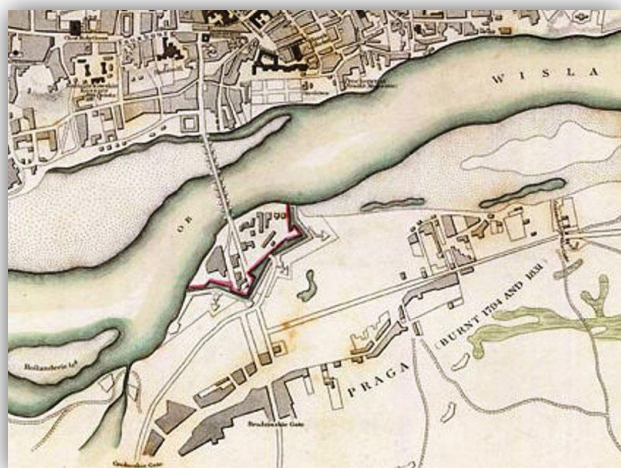

Wybór króla ogłaszał marszałek, mianował natomiast prymas Polski. Senatorowie wiedli najważniejszą rolę w ustalaniu ostatecznych wyników wolnej elekcji. Pierwsza wolna elekcja w Polsce odbyła się w roku 1573 we wsi Kamion pod Warszawą, rok po bezpotomnej śmierci ostatniego z Jagiellonów – Zygmunta II Augusta. Później ustalono stałe miejsce, w którym odbywała się elekcja – była to wieś Wola pod Warszawą, aczkolwiek elekcja, w trakcie której na króla wybrano Augusta III Sasa, również miała miejsce w Kamionie w 1733 r.

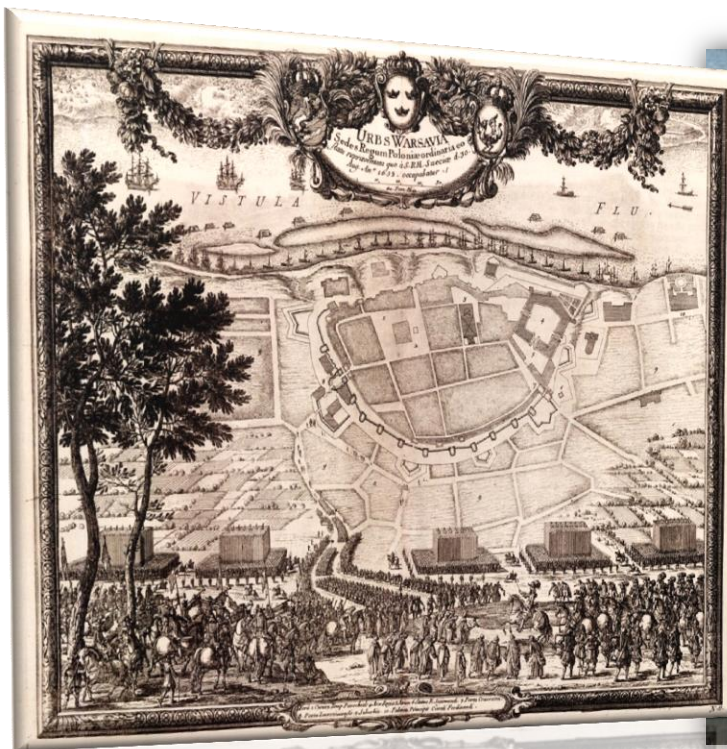
Do najstarszych osad należy **Kamion** identyfikowany z osadą wymienioną w dokumencie z **1065 r.**, wystawionym dla klasztoru w Mogilnie oraz **Gocław** wzmiankowany w **1155 r.** jako własność biskupa płockiego. W Kamionie, w którym funkcjonowała przeprawa przez Wisłę do Solca wzniesiono na przełomie XIII - XIV pierwszy drewniany kościółek i erygowano parafię należącą do diecezji płockiej. Kamion, Grochów, Gocław i Gocławek były wsiami kościelnymi, stanowiąc tzw. dobra kamionkowskie należące do kapituły płockiej. Areal rolny poszczególnych wsi w tych dobrach był różny, zmieniając się wraz z postępem gospodarki i funkcjami, jakie te wsie pełniły w kluczu dóbr kamionkowskich. W końcu XVI wieku największy areal rolny należał do wsi Grochów i wynosił 280 ha, pola uprawne wsi Kamion obejmowały ok. 200 ha, a Gocławia tylko ok. 115 ha.

W **1591 r.** na gruntach wsi Kamion ks. kanonik Stanisław Skarszewski założył osadę nazwaną od jego imienia **Skarszewem**, później **Skaryszewem**. Osada ta w 1641 r. otrzymała prawa miejskie, stając się wkrótce obok Kamiona, ważnym ośrodkiem handlu zbożem. Wybudowano tam drewniany ratusz i kościółek z wieżą - sygnaturką.

Zniszczenia w czasie wojny ze Szwecją w połowie XVII wieku, a szczególnie trzydniowa bitwa o Warszawę rozegrana w dniach 28-30 lipca 1656 r. na przedpolach Pragi, zahamowały rozwój dóbr kamionkowskich.

W 1661 r. na Grochowie pozostało zaledwie 9 domów, a wobec zniszczenia kościółka w Kamionie siedzibę parafii przeniesiono do Skaryszewa. Odtąd kościół w Skaryszewie pełnił funkcję kościoła parafialnego aż do czasów napoleońskich. Kolejne zniszczenia przyniosły przemarsze i obozowiska wojsk w czasie wojny północnej (1700-1709) oraz liczne wówczas powodzie. Dotkliwie skutki spowodowała epidemia z lat 1708-1712.

Nieco dalej na zachód od klucza dóbr kamionkowskich, na terenie należącej do magistratu Warszawy dawnej wyspy zwanej **Kępą Solecką** lub **Kępą Kawczą**, osiedli w 1628 r. osadnicy holenderscy dając początek osadzie zwanej **Kępą Oleanderską** (Holenderską). Holendrzy założyli tu folwark, w którym hodowali bydło, a także prowadzili gorzelnię i postavili młyn, dochodząc w krótkim czasie do znacznej zamożności. Od XVIII wieku kępę tę zaczęto nazywać **Kępą Saską**

z uwagi na dzierżawienie jej od **1735** r. przez **króla Augusta III Sasa** (fotografia portretu po lewej). Odtąd, przez 30 lat, była ona miejscem polowań i dworskich zabaw.

W 1780 r. dobra kamionkowskie - Grochów, Kamionek i Skaryszew kupił król Stanisław Poniatowski i odstąpił swemu bratankowi - **księciu Stanisławowi Poniatowskiemu** (fotografia obrazu poniżej po lewej) - późniejszemu podskarbiemu litewskiemu, który w 1781 r. założył jurydykę Kamion, a podzielony na 8 majątków Grochów wydzierżawił nowym nabywcom, co zapoczątkowało jego dalszą parcelację i rozwój osadnictwa w ciągu XIX wieku. W 1827 r. Grochów zamieszkiwało 105 osób w 22 domach. W latach 1820-23 zbudowano brukowaną szosę brzeską łączącą Pragę z Terespołem, co wpłynęło na wzrost atrakcyjności Grochowa dla inwestycji przemysłowych. W latach 20-tych XIX wieku powstała manufaktura sukiennicza oraz niewielkie zakłady tkackie i tytoniowe.

W wyniku zniszczeń spowodowanych działaniami wojennymi w lutym i marcu 1831 r. liczba mieszkańców Grochowa, Kamionka i Saskiej Kępy znacznie zmalała, jednak już na początku drugiej połowy XIX wieku Grochów stał się ważnym podstołecznym osiedlem przemysłowym, gdzie zbudowano kilka fabryk świec i mydła, zapalek, browar, wytwórnię wina szampańskiego, a także farbiarnię i parową pralnię tkanin. Równie szybko w II. połowie XIX w. rozbudowywał się Kamionek, głównie wzdłuż ulicy Grochowskiej. W 1889 r. został on przyłączony do Warszawy a uwagi na bliskość węzłowej stacji kolejowej - Dworca Terespolskiego oraz rozwój sieci kolejowej, powstały tam liczne zakłady przemysłowe (Perun, Bracia Borkowscy, fabryka Kemnitz).

Natomiast Saska Kępa przez cały wiek XIX i w początkach XX wieku była celem masowych letnich wycieczek, zabaw i wypoczynku mieszkańców Warszawy, którzy przybywali tam przeważnie drogą wodną, korzystając z łodzi, kryn i promów. Komunikację przez Wisłę

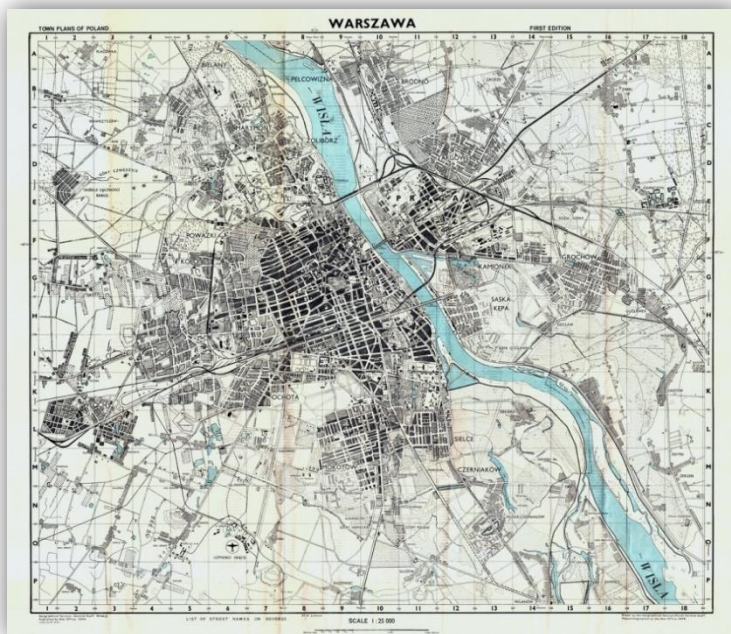
usprawniło otwarcie w 1914 r. „Trzeciego Mostu” (obecnie M. Poniatowskiego). W kwietniu 1916 r. Grochów, Saską Kępę, Gocław i Gocławek przyłączono do Warszawy tworząc Komisarjat (Okręg) Grochowski, w którego obrębie zamieszkiwało wówczas ok. 5,5 tys. mieszkańców w przeważnie parterowych i drewnianych budynkach pozbawionych większości urządzeń komunalnych. Włączanie kolejnych terenów południowo-praskich do Warszawy przedstawiono na poniżej zamieszczonym podkładzie fotograficznym z 1935 r. oznaczając kolejne granice Warszawy z 1825 r. (fiolet), z 1913 r. (akwamaryna) i z 1930 r. (jasnozielony).

Dopiero w okresie międzywojennym Grochów, Kamionek, a szczególnie Saską Kępę zaczęły powoli przekształcać się w nowoczesne dzielnice miejskie.

Realizowane w tym czasie inwestycje: melioracja gruntów, budowa nowych (Al. Waszyngtona) i modernizacja (ul. Grochowska) tras komunikacyjnych, elektryfikacja i gazyfikacja, zmieniły rozplanowanie i zabudowę osiedli. Saską Kępę stała się dużą dzielnicą mieszkaniową o willowej zabudowie - jedną z najbardziej reprezentacyjnych dzielnic stolicy. Na Grochowie szybko rozbudowały się nowe osiedla m.in. Towarzystwa Osiedli Robotniczych przy ul. Podskarbińskiej. Jednocześnie Grochów stracił znaczenie jako rejon przemysłowy na rzecz Kamionki, który przekształcił się w dużą dzielnicę przemysłową, na obszarze której w 1938 r. zlokalizowane były już 42 zakłady przemysłowe, głównie branży metalowej (90% ogółu zatrudnienia).

W czasie II wojny światowej Grochów, Kamionek, Saską Kępą i inne rejony dzielnicy nie poniosły szczególnie dużych strat. Powojenny ich rozwój - obok rozbudowy i lokalizacji kilku nowych zakładów przemysłowych takich jak np. drukarnia przy ul. Mińskiej czy ZWUT przy ul. Żupniczej - to głównie budowa osiedli mieszkaniowych, realizowana dość intensywnie, zwłaszcza od lat 60-tych i 70-tych, przez spółdzielnie budownictwa mieszkaniowego, w tym głównie RSM „Osiedle Młodych” i SBM „Gocław – Lotnisko”. Powstały wówczas duże osiedla mieszkaniowe, takie jak np: Międzynarodowa, Kinowa, Igańska, Majdańska czy Ostrobramska, a w latach 80-tych - największy zespół mieszkaniowy Gocław - Lotnisko. Duże znaczenie dla rozwoju miały inwestycje komunikacyjne, jak budowa Trasy Łazienkowskiej w 1974 r. i Trasy Siekierkowskiej. Powstały też w 1999 r. nowe obiekty sportowe: „Wodnik” i środowiskowa hala sportowa przy ul. Siennickiej, a w 2002 r. hala sportowa przy ul. Angorskiej. Dzięki tym inwestycjom oraz prężnemu rozwojowi budownictwa mieszkaniowego Praga Południe przekształciła się w ważną i tętniącą życiem dzielnicę Warszawy. O tym jak na przestrzeni lat zmieniała się dzielnica najlepiej świadczą poniższe fotografie.

PRAGA-POŁUDNIE: WARTO ZOBACZYĆ

Dzielnica Praga-Południe obejmuje tereny w większości przyłączone do Warszawy dopiero w 1916 roku. Podmiejski i w głównej mierze rolniczy charakter obecnej dzielnicy sprawiły, że brak jest tu w zasadzie budowli starszych niż z początku XX wieku. Do wyjątków należą rogatki grochowskie wyznaczające zasięg Warszawy w czasach Królestwa Kongresowego, Pomnik Budowy Szosy Brzeskiej z 1825 r. oraz opleciony legendami dworek grochowski. Obelisk znajdujący się na Grochowie został odsłonięty w 1825 r. dla uczczenia budowanej w latach 1820-23 brukowanej szosy prowadzącej z Warszawy do Brześcia. Zaś po opuszczeniu Warszawy przez Rosjan w sierpniu 1915 w dworku grochowskim uruchomiono polską szkołę, w której napisała swoje pierwsze wiersze Pola Gojawiczyńska.

Warto zobaczyć również modernistyczne kościoły z I. połowy XX w.: Najświętszego Serca Marii na odrestaurowanym Pl. Szembeka i Matki Boskiej Zwycięskiej w najstarszej parafii praskiej - Bożego Ciała na Kamionku.

Dzieje Pragi-Południe obfitują w wydarzenia historyczne, jak: elekcje królów Henryka Walezego i Augusta III Sasa, bitwa ze Szwedami w czasie „potopu” i obrona Olszynki Grochowskiej w czasie powstania listopadowego. Warto zobaczyć jak wyglądają aktualnie miejsca będące świadkiem tak ważnych wydarzeń nie tylko dla Warszawy ale i dla naszej ojczyzny.

REZERWAT PRZYRODY
OLSZYŃKA GROCHOWSKA

**Miejsce upamiętniające
bitwę na Olszynie Grochowskiej
w 1831 roku.**
Patronat sprawują:
**Centralny Ośrodek Badań
i Rozwoju Techniki Kolejnictwa**
Warszawa, ul. Chłopickiego 50,
**XIX Liceum Ogólnokształcące
im. Powstańców Warszawy**
Warszawa, ul. Zbarska 1.

Park Skaryszewski im. Ignacego Paderewskiego z Jeziorkiem Kamionkowskim i sąsiadujące Kamionkowskie Błonia Elekcyjne

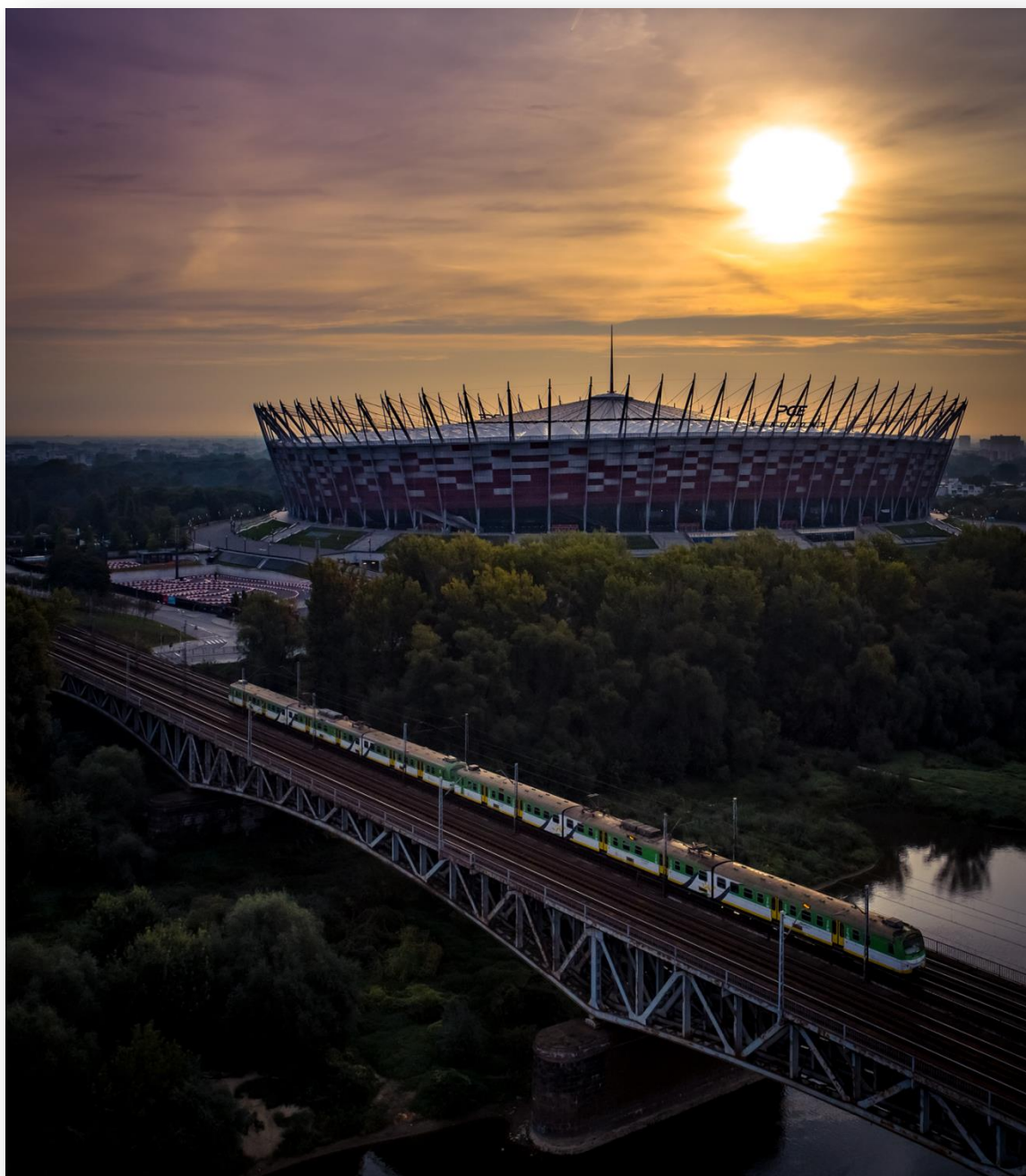

Kamionkowskie
Błonia Elekcyjne

Warte polecenia są takie miejsca jak Fabryka Wedla i jeziorko Balaton na Gocławiu

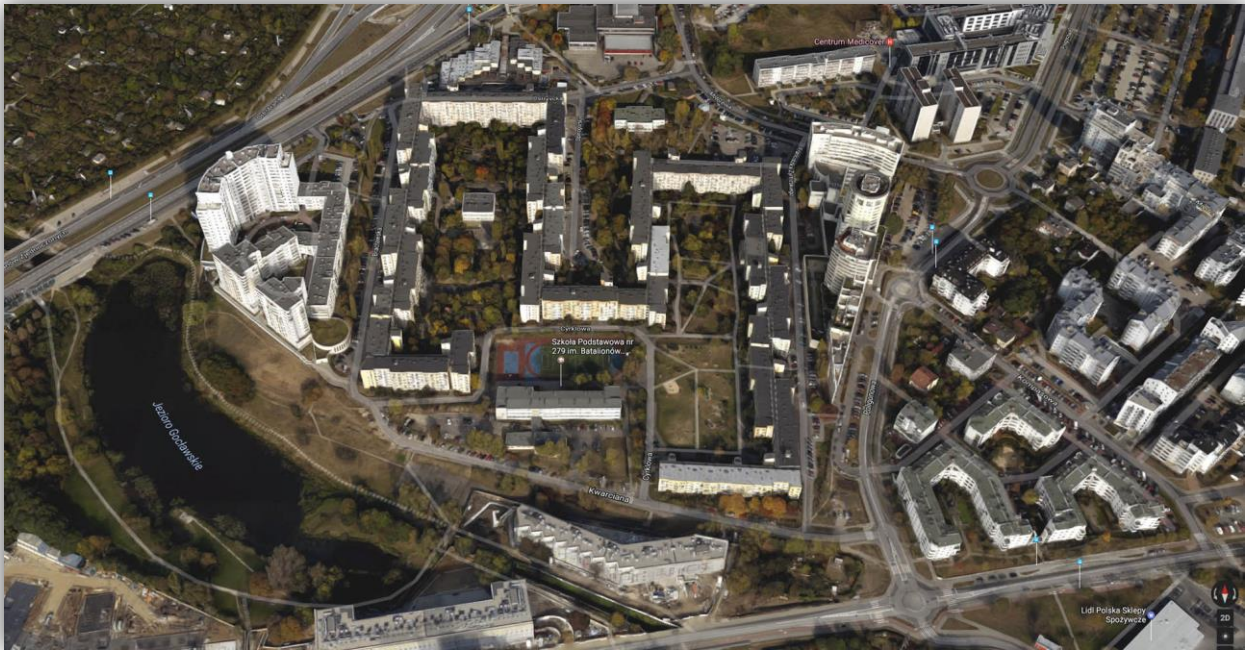
Praga Południe jest dzielnicą zieleni. Na terenie dzielnicy znajduje się wiele parków w tym m.in. park nad Balatonem, park im. płk. Jana Szypowskiego „Leśnika” i dogodnie położony Park Skaryszewski im. Ignacego Paderewskiego z Jeziorkiem Kamionkowskim (stanowiącym fragment starorzecza Wisły) oraz plaża Poniatówka nad Wisłą w obszarze chronionym Natura 2000 i rezerwat przyrody Olszynka Grochowska. Dla osób aktywnych jest cała sieć ścieżek rowerowych, baseny kryte i odkryte, siłownie na świeżym powietrzu, Hangar 646, boiska, place zabaw itp. Warta odwiedzenia jest też urokliwa i klimatyczna ul. Francuska z licznymi restauracjami i cukierniami. Na Pradze-Południe położony jest też Stadion Narodowy.

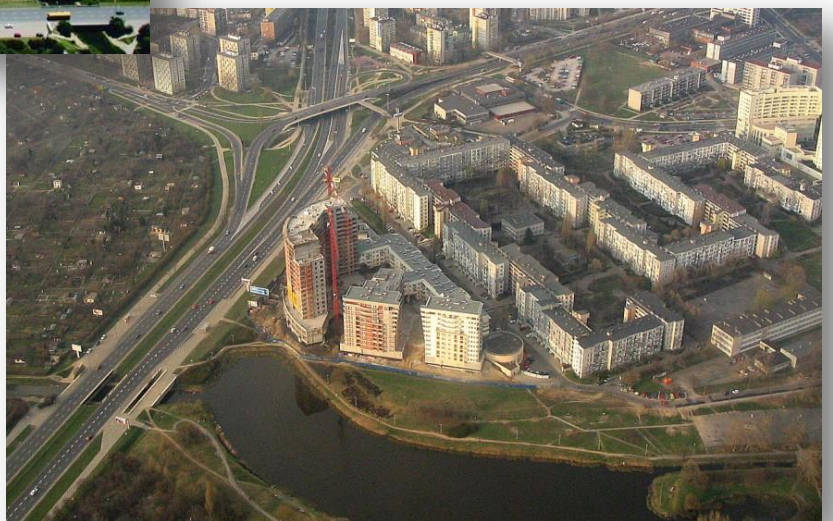
CIEKAWOSTKI O PRADZE-POŁUDNIE

- ✚ Na Pradze-Południe na osiedlu Przyczółek Grochowski znajduje się najdłuższy w Polsce budynek mieszkalny nazywany zwyczajowo PEKIN-em. Budynek został zaprojektowany przez arch. Oskara Hansena i Zofię Garlińską-Hansen, stąd też potoczna nazwa *Osiedle Hansenów*. Zaprojektowany w latach 1963–1969 i zbudowany w latach 1969–1974 składa się z ciągu 23 bloków o wysokości 3-7 pięter, załamanych osiem razy pod kątem prostym, o łącznej powierzchni mieszkań 85 000 m².

Galeriowiec ma łączną długość **1,5 km (z załamaniami)** i zlokalizowany jest w kwartale ulic

Ostrzyckiej, Motorowej, Żymirskiego, Kwarcianej, Braclawskiej, Opinogórskiej.

✚ Saskia Kępa o zabudowie willowej z lat 20-tych i 30-tych XX w. jest jednym z najbardziej atrakcyjnych osiedli mieszkaniowych Warszawy. Wiele nazw ulic Saskiej Kępy pochodzi od nazw państw i miast (ulica Francuska, ulica Paryska, ulica Rzymska, ulica Rumuńska, ulica Londyńska, ulica Katowicka, ulica Irlandzka, ulica Kubańska, ulica Meksykańska, ulica

Zakopiańska). Pochodzenie innych ma swoje korzenie w historii (ulica Dąbrówki – nazwa została nadana na cześć Dobrawy, żony Mieszka I; ulica Wandy, ulica Królowej Aldony). Są również nazwy, które zostały nadane, aby oddać cześć wielkim ludziom (ulica Nobla, plac Jerzego Waszyngtona) lub w celu upamiętnienia jakiegoś wydarzenia historycznego (ulica Wersalska – upamiętniająca Traktat Wersalski).

Interesujące jest też pochodzenie nazw ulic na terenie Gocławia, który powstając i rozwijając się od połowy lat 60-tych stał się typowym dla schyłku XX w. blokowiskiem - sypialnią stolicy. Gocław został włączony w granice Warszawy w 1916 roku, wtedy też upowszechniła się współczesna nazwa osady. W okresie międzywojennym zaplanowano budowę lotniska komunikacyjnego, do 1939 roku udało się jednak jedynie wybudować odwadniający teren kanał Nowa Ulga oraz wyrównać przyszłe pole wzlotów. Niemcy korzystali z lotniska w minimalnym stopniu, dopiero po wojnie zlokalizowano tutaj lotnisko sportowe, powstało kilka hangarów oraz pas startowy. Istniało ono do lat 70. XX wieku, kiedy to w roku 1971 zapadła decyzja o likwidacji i zabudowie jego terenu przez osiedla mieszkaniowe. Ostatecznie w 1976 lotnisko przestało pełnić swoje funkcje, a Aeroklub przeniósł się tymczasowo na Lotnisko Babice. Dziś na terenie byłego lotniska zostały po nim jedynie hangary z zapleczem biurowym przy Wale Miedzeszyńskim. Prawdopodobnie są zbudowane według projektu lotniska komunikacyjnego, bo tu było

widać na planie miejsce na infrastrukturę zaplecza. O tym też mogą świadczyć rozmiary. Mieszczą się tam m.in. pracownie modelarskie Aeroklubu. Wykorzystanie hangarów jest obecnie trudne wobec niewkomponowania ich w osiedle mieszkaniowe. Przebiegająca wzdłuż ulica na osi ul. Międzynarodowej też może być częścią tego projektu. To tędy można by było dojechać do portu lotniczego. Obwodnica dzielnicowa przypomina elipsę, na której planie miało być budowane lotnisko

komunikacyjne. Pamięć o lotnisku upamiętniono w dzielnicy nazwami ulic i osiedli. W skład współczesnego osiedla Gocław wchodzi cztery mniejsze osiedla: Orlik, Wilga, Jantar i Iskra. Każde z nich otrzymało nazwę polskiego samolotu sportowego (Iskra, Jantar, Wilga i Orlik), nazwy ulic wewnętrznych także nawiązywały do historii polskiego lotnictwa (nazwy pochodzą od nazwisk bohaterów lotniczych i ludzi związanych z lotnictwem – ulice Janusza Meissnera, Czesława Witoszyńskiego, Eugeniusza Horbaczewskiego, Stanisława Skalskiego). Spółdzielnia Mieszkaniowa także przybrała nazwę Gocław-Lotnisko.

✚ Ciekawostką jest też fakt, że w przedwojennym, modernistycznym budynku na Saskiej Kępie przy ul. Obrońców 28/30 mieściło się po wojnie Biuro Zarządu Głównego Polskiego Związku Artystów Plastyków. Miejsce to było punktem spotkań wielu wybitnych przedstawicieli polskiej powojennej sztuki ale najważniejszym gościem był w 1948 r. wybitny hiszpański malarz i rzeźbiarz, współtwórca nurtu artystycznego zwanego kubizmem - **Pablo Picasso**, który odwiedził polskich artystów po Kongresie Intelktualistów we Wrocławiu. Fakt odwiedzin Picassa upamiętnia tablica wykonana przez mającego w domu przy Obrońców swoją pracownię rzeźbiarza Stanisława Sikorę, który był od 1946 r. związany z Saską Kępą. Tu mieszkał i tworzył. Rzeźby w ogrodzie na tyłach budynku są pozostałością po jego pracowni, zaś na murze domu obok tablicy upamiętniającej Picassa i odtworzonego muralu syrenki z młotem umieszczona jest także tablica poświęcona Stanisławowi Sikorze. Tablicę w 1989 roku odsłonił sam Król Hiszpanii Juan Carlos II z małżonką, goszczący wtedy z oficjalną wizytą w Polsce.

